

مثنوی معنوی

مولانا جلال الدین محمد بلخی

جلد اول

به تصحیح نسخه

دینولد الینگ پیرلسون

مولوی، جلال‌الدین محمد بن محمد، ۶۰۴-۶۷۲ق.

vi, Jalaloddin Mohammad ibn-e Mohammad, 1207-1273

مثنوی

Masnavi

مثنوی معنوی/ جلال‌الدین محمدی؛ به تصحیح نسخه رینولدالین نیکسون.

تهران: بارهس، ۱۳۹۵.

ج ۳، ۱۷×۱۷ سم.

ج ۹-۸-۷-۶: 978-600-6027-88-3: 978-600-6027-86-9: 978-600-6027-87-6: 978-600-6027-87-6

ج ۶-۷-۸-۹: 978-600-6027-87-6: 978-600-6027-86-9: 978-600-6027-88-3: 978-600-6027-87-6

فینا

شعر فارسی -- قرن ۷ق.

Persian poetry -- 13th century

نیکسون، رینالد الین، ۱۸۶۸-۱۹۴۵م.، مصحح

Nicholson, Reynold Alleyne

ج ۱۲۹۵ PIR5298

۸۵۱/۳۱

۲۵۴۵۵۰۸

سرشناسه

عنوان قرارداد

عنوان و نام پندآور

مشخصات نشر

مشخصات ظاهری

شابک

وضعیت فهرست نویسی

موضوع

موضوع

شناسه افزوده

شناسه افزوده

رده بندی کنگره

رده بندی دیویی

شماره کتاب، تاسی ملی

سازمان اسناد و کتابخانه ملی جمهوری اسلامی ایران

شماره پانزدهم

مشتون، معنوی (جلد ۱)

به صفحات ۱۹۵

اول ۹۵

شمارگان ۵۰۰ نسخه

لیتوگرافی توس

چاپ و صحافی تاجیک

شابک ۹۷۸-۶۰۰-۶۰۲۷-۸۷-۹

شابک دوره ۹۷۸-۶۰۰-۶۰۲۷-۸۸-۳

خیابان کارگر جنوبی، پایین تر از میدان حر،

کوچه حاتمی، پلاک ۲۷

تلفن: ۶۶۴۹۶۹۲۵

«حق چاپ برای ناشر محفوظ می باشد»

فهرست

۲۳	دفتر اول
۲۸	حکایت عشق شدن پادشاهی بر کنیزکی
۲۹	ظاهر شدن عجز حکیمان از معالجه کنیزک بر پادشاه
۳۰	از خداوند الهی درخواستن توفیق رعایت ادب در همه حالها
۳۱	ملاقات پادشاه با آن سبب الهی
۳۱	بردن پادشاه را بر سر بیمار تا حال او را ببینند
۳۳	خلوت طلبیدن آن ولی پادشاه با کنیزک جهت دریافتن رنج کنیزک
۳۴	دریافتن آن ولی رنج را و عرض کردن رنج او را پیش پادشاه
۳۴	فرستادن شاه رسولان به پرسوندن به بردن دیگر
۳۶	بیان آنکه کشتن و زهر دادن نشانه اشارت الهی بود
۳۷	حکایت مرد بقال و طوطی و روغن ریختن طوطی در دکان
۴۰	داستان آن پادشاه جهود که نصرانیان را می کشتند از بهر تعصب
۴۰	آموختن وزیر مکر پادشاه را
۴۱	تلبیس وزیر با نصارا
۴۱	قبول کردن نصارا مکر وزیر را
۴۲	متابعت کردن نصارا وزیر را
۴۳	قصه دیدن خلیفه لیلی را
۴۴	بیان حسد وزیر
۴۵	فهم کردن حاذقان نصارا مکر وزیر را
۴۵	پیغام شاه پنهان مکر وزیر را
۴۵	بیان دوازده سیف از نصارا
۴۶	تخلیط وزیر در احکام انجیل
۴۷	بیان آنکه این اختلاف در صورت روش است نه در حقیقت راه

- ۴۸ بیان خسارت وزیر در این مکر
- ۴۹ مکر دیگر انگیختن وزیر در اضلال قوم
- ۵۰ دفع گفتن وزیر مریدان را
- ۵۰ مکر کردن مریدان که خلوت را بشکن
- ۵۱ جواب گفتن وزیر که خلوت را نمی شکنم
- ۵۱ اعتراض مریدان بر خلوت وزیر
- ۵۳ نومید کردن وزیر مریدان را از رفض خلوت
- ۵۳ ولیعهد ساختن وزیر هر یک امیر را جدا جدا
- ۵۴ کشتن وزیر خویشتن را در خلوت
- ۵۴ نبرد کردن امت عیسی علیه السلام از امرا که ولیعهد از شما کدام است
- ۵۵ منازعه امرا در ولیعهدی
- ۵۶ تعظیم نعت مسطقی علیه السلام که مذکور بود در انجیل
- ۵۷ حکایت پادشاه بود دیگر که در هلاک دین عیسی سعی می نمود
- ۵۸ آتش کردن پادشاه جهنم و بت نهادن پهلوی آتش
- ۵۹ به سخن این طفل در میان آتش و تحریض کردن خلق را در افتادن به آتش
- ۶۰ کژ ماندن دهان مرد به نام حمزه را علیه السلام به تسخر خواند
- ۶۰ عتاب کردن آتش را آن پادشاه جهنم
- ۶۱ قصه باد که در عهد موسی علیه السلام قوم را هلاک کرد
- ۶۲ طنز و انکار کردن پادشاه جهنم و انکار کردن نصیحت خاصان خویش
- ۶۳ بیان توکل و ترک جهد گفتن نخچیران به شیر
- ۶۴ جواب گفتن شیر نخچیران را و فایده مد گفت
- ۶۴ ترجیح نهادن نخچیران توکل را بر جهد و اکتساب
- ۶۴ ترجیح نهادن شیر جهد و اکتساب را بر توکل و ترجیح
- ۶۴ ترجیح نهادن نخچیران توکل را بر اجتهاد
- ۶۵ باز ترجیح نهادن شیر جهد را بر توکل
- ۶۶ باز ترجیح نهادن نخچیران توکل را بر جهد
- ۶۶ نگرستن عزرائیل بر مردی و گریختن آن مرد در سرای سلیمان
- ۶۷ باز ترجیح نهادن شیر جهد را بر توکل و فواید جهد را بیان کردن
- ۶۷ مقرر شدن ترجیح جهد بر توکل
- ۶۸ انکار کردن نخچیران بر خرگوش در تأخیر رفتن بر شیر
- ۶۸ جواب خرگوش نخچیران را
- ۶۸ اعتراض نخچیران بر سخن خرگوش
- ۶۸ جواب خرگوش نخچیران را

- ۶۹ ذکر دانش خرگوش و بیان فضیلت و منافع دانش
 ۷۰ باز طلبیدن نخچیران از خرگوش سر اندیشه او را
 ۷۰ منع کردن خرگوش راز را از ایشان
 ۷۰ قصه مکر خرگوش
 ۷۱ زیافت تاویل ریکی مگس
 ۷۲ تولید شیر از دیر آمدن خرگوش
 ۷۲ هم در بیان مکر خرگوش
 ۷۴ آمدن خرگوش نزد شیر و خشم شیر بر وی
 ۷۴ عذر گفتن خرگوش
 ۷۵ جواب گفتن شیر خرگوش را و روان شدن با او
 ۷۶ قصه هدیه سلیمان در بیان آنکه چون قضا آید
 ۷۷ طعنه زان بر دعوی هدهد
 ۷۷ جواب گفتن هدهد لعنه زاع را
 ۷۸ قصه آسمان علیه السلام و ستم قضا نظر او را
 ۷۹ پای واپس کشیدن خرگوش از شیر چون نزدیک چاه رسید
 ۸۰ پرسیدن شیر از سبب پادشاه آمدن خرگوش
 ۸۱ نظر کردن شیر در چاه دیدن عکس خود را و آن خرگوش را در آب
 ۸۲ مژده بزدن خرگوش سوی نخچیران که بهر در افتاد
 ۸۳ جمع شدن نخچیران گرد خرگوش و گفتن راز را
 ۸۳ تفسیر رَجَعْنَا مِنَ الْجَاهِلِ الْأَوَّلِ إِلَى جَاهِلِ الْآخِرِ
 ۸۴ آمدن رسول روم تا امیر المؤمنین عمر رضی الله عنه
 ۸۵ یافتن رسول روم امیر المؤمنین عمر را رضی الله عنه
 ۸۶ سلام کردن رسول روم امیر المؤمنین را رضی الله عنه
 ۸۶ سؤال کردن رسول روم از امیر المؤمنین رضی الله عنه
 ۸۸ اضافت کردن آدم آن زلت را به خویشان که رَبَّنَا ظَلَمْنَا
 ۸۹ تفسیر وَ هُوَ مَعَكُمْ أَيْنَمَا كُنْتُمْ
 ۸۹ سؤال کردن رسول از عمر رضی الله عنه از سبب ابتلای ارواح
 ۸۹ در سر آنکه مَنْ أَرَادَ أَنْ يَجْلِسَ مَعَ اللَّهِ
 ۹۱ قصه باز رگان که طوطی او را پیغام داد
 ۹۱ صفت اجنحه طيور عقول الهی
 ۹۲ دیدن خواجه طوطیان هندوستان را در دشت
 ۹۲ تفسیر قول غریب الذین العطار قدس الله سوره
 ۹۴ تعظیم ساحران مر موسی را علیه السلام

- ۹۵ باز گفتن بازرگان با طوطی
 ۹۷ شنیدن آن طوطی حرکت آن طوطیان و مردن آن طوطی
 ۹۹ تفسیر قول حکیم
 ۱۰۲ رجوع به حکایت خواجه تاجر
 ۱۰۲ برون انداختن مرد تاجر طوطی را از قفس و پریدن طوطی مرده
 ۱۰۳ وداع کردن طوطی خواجه را و پریدن
 ۱۰۳ مضرت تعظیم خلق و انگشت نمای شدن
 ۱۰۴ تفسیر ماشاء الله کان
 ۱۰۶ داستان پیر چنگی که در عهد عمر رضی الله عنه
 ۱۰۷ در بین این حدیث که إِنَّ لِرَبِّكُمْ فِي أَيَّامٍ دَهْرَكُمْ
 ۱۰۹ قصه زال کردن عایشه رضی الله عنها از مصطفی علیه السلام که امروز
 ۱۱۰ تفسیر پیر حکیم
 ۱۱۱ در بیان این حدیث که اغْتَنِمُوا
 ۱۱۱ یُؤَدُّ أَلْرَّعَالِیَّ آخِرَهُ
 ۱۱۲ پرسیدن صابقه عیسی از آنها از مصطفی (ص)
 ۱۱۲ بقیه قصه پیر چنگ و بیان مایه آن
 ۱۱۳ در خواب گفتن هاتم مرعری را رضی الله عنه که چندین زر
 ۱۱۴ نالیدن ستون حثانه چون برای پیغامبر علیه السلام منبر ساختند
 ۱۱۶ اظهار معجزه پیغامبر علیه السلام در سخن آمدن سنگریزه
 ۱۱۶ بقیه قصه مطرب و پیغام رسانیدن امیرالمؤمنین عمر
 ۱۱۷ گردانیدن عمر رضی الله عنه نظر او را از مقام گردانیدن
 ۱۱۸ تفسیر دعای آن دو فرشته که هر روز بر سر زبانهای منادی می کنند
 ۱۱۹ قصه خلیفه که در کرم در زمان خود از حاتم طائی گرفته
 ۱۲۰ قصه اعرابی درویش و ماجرای زن او با او به سبب قلّت درویشی
 ۱۲۰ مغرور شدن مریدان محتاج به مدعیان مزور
 ۱۲۱ در بیان آنکه نادر افتد که مریدی در مدعی مزور اعتقاد به او بندد
 ۱۲۱ صبر فرمودن اعرابی زن را و فضیلت صبر و فقر گفتن با زن خود
 ۱۲۳ نصیحت کردن زن مرثوی را که سخن افزون از قدم و از مقام خود بگوید
 ۱۲۴ نصیحت کردن مرد مرزن را که در فقیران به خواری منگر
 ۱۲۵ در بیان آنکه جنبیدن هرکسی از آنجا که وی است
 ۱۲۶ مراعات کردن زن شوهر را و استغفار کردن از گفته خویش
 ۱۲۷ در بیان این خبر که إِنَّهُمْ يَغْلِبُنَ الْأَعْوِلَ وَيَغْلِبُهُنَّ الْأَجَاهِلُ
 ۱۲۸ تسلیم کردن مرد خود را به آنچه التماس زن بود از طلب معیشت

- در بیان آنکه موسی و فرعون هر دو مسخر مشیت‌اند ۱۲۸
- سبب حرمان اشقیاء از دو جهان که خَیْر الدُّنْیَا وَالْآخِرَةِ ۱۳۰
- حقیر و بی‌خضم دیدن دیده‌های حسن صالح و ناقه صالح را ۱۳۱
- در معنی آنکه مَرَجَ الْبَحْرَیْنِ ۱۳۳
- در معنی آنکه آنچه ولی کند مرید را نشاید گستاخی کردن ۱۳۵
- مخلص ماجرای عرب و جفت او ۱۳۵
- دل نهادن عرب بر التماس دلبر خویش و سوگند خوردن ۱۳۶
- تعیین کردن زن طریق طلب روزی کدخدای خود را و قبول کردن او ۱۳۸
- هدیه بردن عرب سبوی آب باران از میان بادیه سوی بغداد ۱۳۹
- در نمودن دوختن زن عرب سبوی آب باران را ۱۳۹
- در بیان آنکه همان که گدا عاشق کرم است و عاشق کریم کرم ۱۴۰
- رق میان آنکه درویش است به خدا و تشنه خدا ۱۴۱
- پیش دادن نایب و دربانان خلیفه از بهر اکرام اعرابی ۱۴۲
- در بیان آنکه عاشق را مال عاشق دیواری است ۱۴۳
- مَثَلِ عَرَبٍ إِذَا نَزَّتْ فَأُزِّیَ بِأَرْحَرَةٍ ۱۴۳
- سپردن عرب هدیه یعنی جو را به غلامان خلیفه ۱۴۴
- حکایت ماجرای نحوی و کشش آن ۱۴۵
- قبول کردن خلیفه هدیه را و عذر نمودن با کمالاتی نیازی ۱۴۵
- در صفت پیر و مطاوعت وی ۱۴۸
- وصیت کردن رسول علیه‌السلام علی و ایزد الله وَجْهَهُ ۱۴۹
- کبودی زدن قزوینی بر شانه گاه صورت شیر ۱۵۰
- رفتن گرگ و روباه در خدمت شیر به شکار ۱۵۲
- امتحان کردن شیر گرگ را و گفتن که پیش آید گرگ ۱۵۳
- قصه آنکه در یاری بکوفت از درون گفت کیست؟ گفت قسم ۱۵۳
- صفت توحید ۱۵۴
- ادب کردن شیر گرگ را که در قسمت بی ادبی کرده بود ۱۵۵
- تهدید کردن نوح علیه‌السلام مر قوم را که با من میپسند که من درین پوشم ۱۵۶
- نشاندن پادشاهان صوفیان عارف را پیش روی خویش ۱۵۷
- آمدن مهمان پیش یوسف علیه‌السلام و تقاضا کردن یوسف ۱۵۸
- گفتن مهمان یوسف را که آینه‌ای آوردمت از مغان ۱۵۹
- مرتد شدن کاتب وحی به سبب آنکه پرتو وحی بر او زد آن آیت را ۱۶۱
- دعا کردن بلعم باعور که موسی و قومش را ۱۶۳
- اعتماد کردن هاروت و ماروت بر عصمت خویش و آمیزی اهل دنیا ۱۶۴

- ۱۶۵ باقی قصه هاروت و ماروت و نکال و عقوبت ایشان.
 ۱۶۶ به عیادت رفتن کر بر همسایه رنجور خویش.
 ۱۶۷ اول کسی که در مقابله نصی قیاس آورد ابلیس بود.
 ۱۶۸ در بیان آنکه حال خود و مستی خود پنهان باید داشت از جاهلان.
 ۱۷۰ قصه مری کردن رومیان و چینیان در علم نقاشی و صورتگری.
 ۱۷۱ پرسیدن پیغامبر علیه السلام مر زید را امروز چوئی.
 ۱۷۵ متهم کردن غلامان و خواجه تاشان مر لقمان را.
 ۱۷۶ بقیه قصه زید در جواب رسول علیه السلام.
 ۱۷۷ گفتن پیغامبر علیه السلام مر زید را.
 ۱۷۸ باز آمدن حکایت زید.
 ۱۷۹ آتش دادن در شهر به ایام عمر رضی الله عنه.
 ۱۸۰ و انداختن خصم در روی امیرالمؤمنین علی کرم الله.
 ۱۸۲ سوال کردن آن فراز علی کرم الله وجهه.
 ۱۸۳ جواب گفتن امیرالمؤمنین که سبب افکندن شمشیر.
 ۱۸۵ گفتن پیغامبر علیه السلام گوش رکابدار امیرالمؤمنین کرم الله.
 ۱۸۷ تعجب کردن ادم علیه السلام از ضلالت ابلیس.
 ۱۸۸ بازگشتن به حکایت امیرالمؤمنین علی کرم الله وجهه.
 ۱۸۹ آمدن رکابدار علی کرم الله وجهه از سر خدا را بکش.
 ۱۸۹ بیان آنکه فتح طلبیدن پیغامبر علیه السلام مکه را.
 ۱۹۰ گفتن امیرالمؤمنین علی کرم الله وجهه با قرین خود.
 ۱۹۳ دفتر دوم.
 ۲۰۱ هلال پنداشتن آن شخص خیال را در عهد عمر.
 ۲۰۲ دزدیدن مارگیر ماری را از مارگیر دیگر.
 ۲۰۲ التماس کردن همراه عیسی علیه السلام.
 ۲۰۳ اندرز کردن صوفی خادم را در تیمارداشت بهیمه و لاخول خادم.
 ۲۰۴ بسته شدن تقریر معنی حکایت به سبب میل مستمع.
 ۲۰۵ گمان بردن کاروانیان که بهیمه صوفی رنجور است.
 ۲۰۹ یافتن پادشاه باز را به خانه کمپیززن.
 ۲۱۱ حلوا خریدن شیخ احمد خضرویه قدس الله سره العزیز.
 ۲۱۴ ترسانیدن شخصی زاهدی را.
 ۲۱۵ تمامی قصه زنده شدن استخوانها به دعای عیسی علیه السلام.
 ۲۱۶ خاریدن روستایی در تاریکی شیر را به ظن آنکه گاو اوست.

- ۲۱۷..... فروختن صوفیان بهیمه مسافر را جهت سماع
 ۲۱۹..... تعریف کردن منادیان قاضی مفلسی را گرد شهر
 ۲۲۱..... شکایت کردن اهل زندان پیش وکیل قاضی از دست آن مفلس
 ۲۲۲..... تتمه قصه مفلس
 ۲۲۵..... مثل
 ۲۲۷..... ملامت کردن مردم شخصی را که مادرش را کشت به تهمت
 ۲۲۹..... امتحان پادشاه به آن دو غلام که نو خریده بود
 ۲۳۰..... به راه کردن شاه یکی را از آن دو غلام و از این دیگر پرسیدن
 ۲۳۲..... قسم غلام در صدق و وفای یار خود از طهارت ظن خود
 ۲۳۷..... حسد کردن حشم بر غلام خاص
 ۲۴۳..... کرم انداختن شنه از سر دیوار در جوی آب
 ۲۴۴..... فرمودن کسی آن مرد را که آن خابین را
 ۲۵۰..... امیر بوسه دادن به بیمارستان
 ۲۵۲..... فهم کردن مریدان که ذا النون دیوانه نشده است قاصد کرده است
 ۲۵۲..... رجوع به مکان ذا النون رؤس الله روحه
 ۲۵۳..... امتحان کردن خواجه عیسی بر لقمان را
 ۲۵۵..... ظاهر شدن فضل و زیرکی لقمان پیش امتحان کنندگان
 ۲۵۷..... تتمه حسد آن حشم بر غلام خاص سلطان
 ۲۵۸..... عکس تعظیم پیغام سلیمان علیه السلام در میان بلقیس
 ۲۶۰..... انکار فلسفی بر قرائت اِنْ أَصْبَحَ مَاؤُكَ غَوْرًا
 ۲۶۳..... انکار کردن موسی علی السلام بر مناجات چوپان
 ۲۶۴..... عتاب کردن حق تعالی موسی را علیه السلام از سرش
 ۲۶۵..... وحی آمدن موسی را علیه السلام در عذر آن شب
 ۲۶۷..... پرسیدن موسی علیه السلام از حق تعالی سِرِّ غلبه ظلمت
 ۲۶۹..... رنجانیدن امیری خفته ای را که مار در دهانش رفته بود
 ۲۷۱..... اعتماد کردن بر تملق و وفای خرس
 ۲۷۳..... گفتن نابینایی سائل که دو کوری دارم
 ۲۷۴..... تتمه حکایت خرس و آن ابله
 ۲۷۶..... گفتن موسی علیه السلام گوساله پرست را
 ۲۷۶..... ترک گفتن آن مرد ناصح بعد از مبالغه پند مغرور خرس را
 ۲۷۸..... تملق کردن دیوانه جالینوس را و ترسیدن جالینوس
 ۲۷۸..... سبب پریدن و چریدن مرغی با مرغی که جنس او نبود
 ۲۷۹..... تتمه اعتماد آن مغرور بر تملق خرس

- ۲۷۹ رفتن مصطفی علیه السلام به عیادت صحابی رنجور
- ۲۸۰ وحی کردن حق تعالی به موسی علیه السلام
- ۲۸۱ تنها کردن باغبان صوفی و فقیه و علوی را از همدیگر
- ۲۸۲ رجعت به قصهٔ مریض و عیادت پیغامبر صلی الله علیه و سلم
- ۲۸۳ گفتن شیخی ابایزید را که کعبه منم گردد من طوافی می‌کن
- ۲۸۳ حکایت
- ۲۸۴ دانستن پیغامبر صلی الله علیه و سلم که سبب رنجوری
- ۲۸۷ عذر گفتن دلقک یا سید که چرا فاحشه را نکاح کرد
- ۲۸۷ به حیلَت در سخن آوردن سائل آن بزرگ را
- ۲۸۸ آمدن بردن سگ بر کور گدا
- ۲۸۹ خواندن محتسب مست خراب افتاده را به زندان
- ۲۹۰ دیدن باری سخن کشیدن سائل آن بزرگ را
- ۲۹۲ تتمهٔ حکایت رسول صلی الله علیه و سلم بیمار را
- ۲۹۶ وصیت کرد پیغامبر صلی الله علیه و سلم
- ۲۹۸ بیدار کردن ابلیس معاویه را رضی الله عنه
- ۲۹۸ از خر فکندن جیس معاویه را و روپوش و بهانه کردن
- ۲۹۹ باز جواب گفتن ابلیس معاویه را
- ۳۰۰ باز تقریر کردن معاویه با ابلیس معاویه را
- ۳۰۱ باز جواب گفتن ابلیس معاویه را
- ۳۰۲ عتف کردن معاویه با ابلیس
- ۳۰۲ نالیدن معاویه به حضرت حق تعالی
- ۳۰۳ باز تقریر ابلیس تبلیس خود را
- ۳۰۳ باز الحاح کردن معاویه ابلیس را
- ۳۰۴ شکایت قاضی از آفت قضا و جواب گفتن نایب او را
- ۳۰۴ به اقرار آوردن معاویه رضی الله عنه ابلیس را
- ۳۰۵ راست گفتن ابلیس ضمیر خود را به معاویه رضی الله عنه
- ۳۰۶ فضیلت حسرت خوردن آن مخلص بر فوت نماز جماعت
- ۳۰۵ تتمهٔ اقرار ابلیس به معاویه مکر خود را
- ۳۰۶ فوت شدن دزد به آواز دادن آن شخص صاحب‌خانه را
- ۳۰۷ قصهٔ منافقان و مسجد ضرار ساختن ایشان
- ۳۰۸ فریفتن منافقان پیغمبر را صلی الله علیه و سلم
- ۳۱۰ اندیشیدن یکی از صحابه رضی الله عنهم به انکار
- ۳۱۱ قصهٔ آن شخص که اشتر ضالّهٔ خود می‌جست و می‌پرسید

- ۳۱۱ متردد شدن در میان مذهبهای مخالف و بیرون شو و مخلص یافتن
- ۳۱۲ امتحان هر چیزی تا ظاهر شود خیر و شری که در وی است
- ۳۱۳ شرح فایده حکایت آن شخص شتر جوینده
- ۳۱۵ بیان آنکه در هر نفسی فتنه مسجد ضرار هست
- ۳۱۵ حکایت هندو که با یار خود جنگ می کرد بر کاری
- ۳۱۶ قصد کردن غزان به کشتن یک مردی تا آن دگر بترسد
- ۳۱۷ بیان حال خودپرستان و ناشکران در نعمت و جود انبیا
- ۳۱۸ شکایت گفتن پیرمردی به طبیب از رنجوریها
- ۳۱۹ قصه جوجی و آن کودک که پیش جنازه پدر خویش نوحه می کرد
- ۳۲۱ ترسیدن کودک از آن شخص صاحب جثه و گفتن آن شخص
- ۳۲۱ قصه پیر از غریب ترسیدن او از سواری که در بیشه ای می رفت
- ۳۲۲ قصه اعراب و ریگ در جوال کردن و ملامت کردن
- ۳۲۳ ترسیدن ابراهیم از قدس الله روحه العزیز بر لب دریا
- ۳۲۴ آغاز موعظه عارف به نور غیب بین
- ۳۲۷ طعنه زدن بگانی در شغل و جواب گفتن مرید شیخ او را
- ۳۲۸ بقیه قصه ابراهیم اده مدرس الله روحه بر لب آن دریا
- ۳۲۹ دعوی کردن آن شخص که خدای تالی مرا نمی گیرد
- ۳۳۰ بقیه قصه طعنه زدن آن در شیخ
- ۳۳۱ گفتن عایشه رضی الله عنها مصطفی را علیه السلام
- ۳۳۲ کشیدن موش مهار شتر را و معجب شدن موش در خود
- ۳۳۴ کرامات آن درویش که در گشتی متعجب کردند
- ۳۳۵ تشنیه صوفیان بر آن صوفی که پیش شیخ بسیار می گف
- ۳۳۵ عذر گفتن فقیر به شیخ
- ۳۳۷ بیان دعوی ای که عین آن دعوی گواه صدق خویش است
- ۳۳۸ سجده کردن یحیی علیه السلام در شکم مادر مسیح را علیه السلام
- ۳۳۹ اشکال آوردن بر این قصه
- ۳۳۹ جواب اشکال
- ۳۴۰ سخن گفتن به زبان حال و فهم کردن آن
- ۳۴۰ پذیرا آمدن سخن باطل در دل باطلان
- ۳۴۰ جستن آن درخت که هرکه میوه آن درخت خورد نمیرد
- ۳۴۱ شرح کردن شیخ سر آن درخت با آن طالب مقلد
- ۳۴۲ منازعت چهار کس جهت انگور
- ۳۴۳ برخاستن مخالفت و عداوت از میان انصار

- ۳۴۵ قصه بط‌بچگان که مرغ خانگی پروردشان
- ۳۴۶ حیران شدن حاجیان در کرامات آن زاهد
- ۳۴۹ دفتر سوم
- ۳۵۵ قصه خوردگان پیل‌بچه از حرص و ترک نصیحت ناصح
- ۳۵۷ بقیه قصه متعوضان پیل‌بچگان
- ۳۵۸ بازگشتن به حکایت پیل
- ۳۵۹ بیان آنکه خطای محبان بهتر از صواب بیگانگان است نزد محبوب
- ۳۶۰ امر حق تعالی به موسی علیه‌السلام که مرا به دهانی خوان
- ۳۶۰ بیان آنکه الله گفتن
- ۳۶۲ فریفتن روستایی شهری را و به دعوت خواندن
- ۳۶۴ قصه اهل طاعی کردن نعمت ایشان را
- ۳۶۵ جمع آوری اهل طاعی بر در صومعه عیسی
- ۳۶۷ باقی قصه اهل طاعی
- ۳۶۹ بقیه داستان رفتن خواجه به دعوت روستایی سوی دیه
- ۳۷۰ دعوت باز بطن را از اهل طاعی به طاعی
- ۳۷۱ قصه اهل ضروان و حیلت ایشان
- ۳۷۲ روان شدن خواجه به سوی دیه
- ۳۷۴ رفتن خواجه و قومش به سوی دیه
- ۳۷۵ نواختن مجنون آن سگ را
- ۳۷۶ رسیدن خواجه و قومش به ده
- ۳۸۱ افتادن شغال در خم رنگ و رنگین شدن
- ۳۸۲ چرب کردن مرد لافی لب و سیلت خود را هر بامداد به درخت دینه
- ۳۸۲ ایمن بودن بلعم باغور که امتحانها کرد حضرت
- ۳۸۳ دعوی طاووسی کردن آن شغال
- ۳۸۴ تشبیه فرعون و دعوی الوهیت او بدان شغال
- ۳۸۴ تفسیر «وَلْتَعْرِفْنَهُمْ فِي لَحْنِ الْقَوْلِ»
- ۳۸۴ قصه هاروت و ماروت و دلیری ایشان بر امتحان حق تعالی
- ۳۸۷ قصه خواب دیدن فرعون آمدن موسی را علیه‌السلام
- ۳۸۷ به میدان خواندن بنی‌اسرائیل را برای حیلست منع ولادت
- ۳۸۷ حکایت
- ۳۸۸ بازگشتن فرعون از میدان به شهر شاد به تفریق بنی‌اسرائیل
- ۳۸۸ جمع آمدن عمران با مادر موسی

- ۳۸۸ وصیت کردن عمران جفت را بعد از مجامعت که مرا ندیده باشی
- ۳۸۹ ترسیدن فرعون از آن بانگ
- ۳۸۹ پیدا شدن ستاره موسی علیه السلام بر آسمان
- ۳۹۰ خواندن فرعون زنان نوزاده را سوی میدان هم جهت مکر
- ۳۹۱ به وجود آمدن موسی و آمدن عوانان به خانه عمران
- ۳۹۱ وحی آمدن به مادر موسی که موسی را در آب افکن
- ۳۹۲ حکایت مارگیر که اژدهای فسرده را مرده پنداشت
- ۳۹۶ تهدید کردن فرعون موسی را علیه السلام
- ۳۹۶ جواب موسی فرعون را در تهدیدی که می کردش
- ۳۹۶ پاسخ فرعون موسی را علیه السلام
- ۳۹۷ جواب موسی علیه السلام فرعون را
- ۳۹۷ جواب فرعون موسی را و وحی آمدن موسی را علیه السلام
- ۳۹۷ مهلت دادن موسی علیه السلام فرعون را
- ۳۹۹ فرستادن فرعون به مرین در طلب ساحران
- ۴۰۰ خواندن آن نویدگر پدید آمدن گور و پرسیدن از روان
- ۴۰۱ جواب گفتن ساحر به باقی سخنان خود
- ۴۰۱ تشبیه کردن قرآن مجید را به عصای موسی و وفات مصطفی را
- ۴۰۳ جمع آمدن ساحران از مابین فرعون و تشبیهها یافتن
- ۴۰۴ اختلاف کردن در چگونگی و شکل بیاب
- ۴۰۸ توفیق میان این دو حدیث که الرضا یالار کفر
- ۴۰۸ مثل در بیان آنکه حیرت مانع بحث و فکرت است
- ۴۰۹ حکایت
- ۴۱۰ داستان مشغول شدن عاشقی به عشق نامه خواندن و مطالعه کردن عشق نامه
- ۴۱۱ حکایت آن شخص که در عهد داوود علیه السلام
- ۴۱۳ دیدن گاو در خانه آن دعاکننده به الحاج
- ۴۱۳ عذر گفتن نظم کننده و مدد خواستن
- ۴۱۴ بیان آنک علم را دو پر است
- ۴۱۴ مثال رنجور شدن آدمی به وهم تعظیم خلق و رغبت مشتریان
- ۴۱۵ عقول خلق متفاوت است در اصل فطرت و نزد معتزله متساوی است
- ۴۱۵ در وهم افکندن کودکان استاد را
- ۴۱۶ بیمار شدن فرعون هم به وهم از تعظیم خلقان
- ۴۱۶ رنجور شدن استاد به وهم
- ۴۱۷ در جامه خواب افتادن استاد و نالیدن او از وهم رنجوری

- ۴۱۷ دوم بار در وهم افکندن کودکان استاد را
- ۴۱۸ خلاص یافتن کودکان از مکتب بدین مکر
- ۴۱۸ رفتن مادران کودکان به عیادت اوستاد
- ۴۱۹ در بیان آنکه تن روح را چون لباسی است و این دست آستین
- ۴۱۹ حکایت آن درویش که در کوه خلوت کرده بود
- ۴۱۹ دیدن زرگر عاقبت کار را و سخن بر وفق عاقبت گفتن
- ۴۲۰ بقیه قصه آن زاهد کوهی که نذر کرده بود که میوه کوهی
- ۴۲۱ تشبیه بند و دام قضا به صورت پنهان به اثر پیدا
- ۴۲۱ مضطر شدن فقیر نذر کرده به کندن امرود از درخت
- ۴۲۲ کردن آن شیخ را با دزدان و بریدن دستش را
- ۴۲۳ کرامات شیخ اقطع
- ۴۲۴ بربا جرأت سحران فرعون بر قطع دست و پا
- ۴۲۵ شکایت ترپس شتر که من بسیار در رو می افتم
- ۴۲۵ اجتماع اجزا خر غنم بعد از پوسیدن
- ۴۲۶ جزع نا درس شیخ بر مرگ فرزندان خود
- ۴۲۷ عذر گفتن شیخ بهر نریستر بر مرگ فرزندان خود
- ۴۲۸ قصه خواندن شیخ سریر و کلام را در رو
- ۴۲۹ صبر کردن لقمان چون دید که داود علیه السلام حلقه ها می ساخت
- ۴۲۹ بقیه حکایت نابینا و مصداق
- ۴۳۰ صفت بعضی اولیا که راضی اند احکام و دعا
- ۴۳۰ سؤال کردن بهلول آن درویش را
- ۴۳۲ قصه دقوقی و کراماتش
- ۴۳۳ بازگشتن به قصه دقوقی
- ۴۳۳ سر طلب کردن موسی خضر را با کمال نبوت و تربت
- ۴۳۴ بازگشتن به قصه دقوقی
- ۴۳۴ نمودن مثال هفت شمع سوی ساحل
- ۴۳۵ شدن آن هفت شمع بر مثال یک شمع
- ۴۳۵ نمودن آن شمعها در نظر هفت مرد
- ۴۳۶ باز شدن آن شمعها هفت درخت
- ۴۳۶ مخفی بودن آن درختان از چشم خلق
- ۴۳۷ یک درخت شدن آن هفت درخت
- ۴۳۷ هفت مرد شدن آن هفت درخت
- ۴۳۹ پیش رفتن دقوقی به امامت

- ۴۴۰ پیش رفتن دقوقی به امامت آن قوم.....
- ۴۴۱ اقتدا کردن قوم از پس دقوقی.....
- ۴۴۲ بیان اشارت سلام سوی دست راست در قیامت.....
- ۴۴۲ شنیدن دقوقی در میان نماز افغان آن کشتی که غرق خواست شدن.....
- ۴۴۳ تصوّرات مرد حازم.....
- ۴۴۴ دعا و شفاعت دقوقی در خلاص کشتی.....
- ۴۴۶ انکار کردن آن جماعت بر دعا و شفاعت دقوقی.....
- ۴۴۷ باز شرح کردن حکایت آن طالب روزی حلال بی کسب و رنج.....
- ۴۴۸ رفتن هر دو خصم نزد داوود پیغامبر علیه السلام.....
- ۴۵۰ شنیدن داوود علیه السلام سخن هر دو خصم.....
- ۴۵۱ هم کردن داوود علیه السلام بر کشته گاو.....
- ۴۵۱ نضرع آسمانی مخصص از داوود داوود علیه السلام.....
- ۴۵۲ برکت رفتن داوود تا آنچه حقّ است پیدا شود.....
- ۴۵۲ حکم کردن داوود بر صاحب گاو که از سر گاو برخیز.....
- ۴۵۲ حکم کردن داوود بر صاحب گاو که جمله مال خود را به وی ده.....
- ۴۵۳ عزم کردن داوود علیه السلام خواندن خلق بدان صحرا.....
- ۴۵۴ گواهی دادن دست و پا و زبان بر بر ظالم هم در دنیا.....
- ۴۵۴ برون رفتن خلق به سور آن دست.....
- ۴۵۵ قصاص فرمودن داوود علیه السلام خلق را.....
- ۴۵۶ بیان آنکه نفس آدمی به جای آن خون نیست که مدّعی گاو گشته بود.....
- ۴۵۸ گریختن عیسی علیه السلام فراز کور از احمقان.....
- ۴۶۰ قصّه اهل سبا و حماقت ایشان و اثر ناکردن نصیحت.....
- ۴۶۱ شرح آن کور دوربین و آن کزّ تیزشنو و آن برادر از من.....
- ۴۶۲ صفت خزّمی شهر اهل سبا و ناشکری ایشان.....
- ۴۶۲ آمدن پیغامبران از حق به نصیحت اهل سبا.....
- ۴۶۴ معجزه خواستن قوم از پیغامبران.....
- ۴۶۵ متهم داشتن قوم انبیا را.....
- ۴۶۵ حکایت خرگوشان که خرگوشی را به رسالت پیش پیل فرستادند.....
- ۴۶۶ جواب گفتن انبیا طعن ایشان را و مثل زدن ایشان را.....
- ۴۶۶ بیان آنکه هر کس را نرسد مثل آوردن خاصه در کار الهی.....
- ۴۶۸ مثلها زدن قوم نوح به استهزا در زمان کشتی ساختن.....
- ۴۶۸ حکایت آن دزد که می پرسیدندش که چه می کنی نیم شب.....
- ۴۶۸ جواب آن مثل که منکران گفتند از رسالت خرگوش.....

- ۴۷۰ معنی حزم و مثال مرد حازم.
- ۴۷۰ و خامت کار آن مرغ که ترک حزم کرد از حرص و هوا.
- ۴۷۱ حکایت نذر کردن سگان هر زمستان که این تابستان
- ۴۷۲ منع کردن منکران انبیا را علیهم السلام از نصیحت کردن
- ۴۷۲ جواب انبیا علیهم السلام مر جبریان را.
- ۴۷۳ مکرر کردن کافران حجت‌های جبریانه را
- ۴۷۳ باز جواب انبیا علیهم السلام ایشان را
- ۴۷۴ مکرر کردن قوم اعتراض تزجیه بر انبیا علیهم السلام
- ۴۷۴ باز جواب انبیا علیهم السلام
- ۴۷۶ بیان آنکه حق تعالی صورت ملوک را سبب مسخر کردن جباران
- ۴۷۶ بیان آنکه حق تعالی صورت ملوک را سبب مسخر کردن جباران
- ۴۷۷ قصه عشق فی بر سفره تهی
- ۴۷۸ مخصوص شدن بقرب علیه السلام به چشیدن جام حق
- ۴۷۹ حکایت امیر غلام به نماز باره بود و انس عظیم داشت
- ۴۸۰ نومید شدن انبیا قبول پذیرایی منکران قوله
- ۴۸۰ بیان آنکه ایمان مقلد است از افعال و ارجا
- ۴۸۱ بیان آنکه رسول علیه السلام نمود ان لله تعالی
- ۴۸۱ حکایت منديل در تنور پر آتش انداختن انس
- ۴۸۲ قصه فریاد رسیدن رسول علیه السلام اروان عرب را
- ۴۸۳ مشک آن غلام از غیب پر آب کردن به معجزه
- ۴۸۴ دیدن خواجه غلام خود را سپید و نازناختن که اوست
- ۴۸۵ بیان آنکه حق تعالی هر چه داد و آفرید از احسان ارضین و اعیان
- ۴۸۶ آمدن آن زن کافر با طفل شیرخواره به نزدیک مصطفی علیه السلام
- ۴۸۷ ربودن عقاب موزه مصطفی علیه السلام و بردن بر هوا
- ۴۸۷ وجه عبرت گرفتن از این حکایت و یقین دانستن
- ۴۸۸ استدعای آن مرد از موسی زبان بهایم با طیور
- ۴۸۹ وحی آمدن از حق تعالی به موسی که بیاموزش چیزی
- ۴۹۰ قانع شدن آن طالب به تعلیم زبان مرغ خانگی
- ۴۹۰ جواب خروس سگ را
- ۴۹۱ خجل گشتن خروس پیش سگ به سبب دروغ شدن در آن سه وعده
- ۴۹۱ خبر کردن خروس از مرگ خواجه
- ۴۹۲ دويدن آن شخص به سوی موسی به زنهار
- ۴۹۳ دعا کردن موسی آن شخص را تا به ایمان رود از دنیا

- ۴۹۳ اجابت کردن حق تعالی دعای موسی را علیه السلام
- ۴۹۴ حکایت آن زنی که فرزندش نمی زیست
- ۴۹۵ درآمدن حمزه رضی الله عنه در جنگ بی زره
- ۴۹۵ جواب حمزه مر خلق را
- ۴۹۷ حیلۀ دفع مغبون شدن در بیع و شرا
- ۴۹۸ وفات یافتن بلال رضی الله عنه با شادی
- ۴۹۹ حکمت ویران شدن تن به مرگ
- ۵۰۰ تشبیه دنیا که به ظاهر فراخ است و به معنی تنگ
- ۵۰۰ بیان آنکه هرچه غفلت و غم و کاهلی و تاریکی است
- ۵۰۱ تشبیه نص با قیاس
- ۵۰۲ آب المستحین والمُریدين عند فیض الحکمة من لسان الشیخ
- ۵۰۳ شناختن حیوانی بوی عدو خود را و حذر کردن
- ۵۰۳ فرومان دادن من پزی به مثال و تقلید
- ۵۰۴ جمع وستی میان نبی و ائمت یک چیز
- ۵۰۵ مسئله فنا و قاتل درویش
- ۵۰۶ قصۀ وکیل صدر حلی که هم از بخارا گریخت
- ۵۰۶ پیدا شدن روح القدس به صورت آسی بر مریم به وقت برونگی
- ۵۰۹ گفتن روح القدس مریم را
- ۵۱۰ عزم کردن آن وکیل از عشق
- ۵۱۱ پرسیدن معشوقی از عاشق غریب خود
- ۵۱۱ منع کردن دوستان او را از رجوع کردن به بخارا
- ۵۱۲ لایبالی گفتن عاشق ناصح و عاذل را از سر عشق
- ۵۱۳ رو نهادن آن بنده عاشق سوی بخارا
- ۵۱۳ درآمدن آن عاشق لایبالی در بخارا و تحذیر کردن دوستان
- ۵۱۴ جواب گفتن عاشق عاذلان را و تهدید کنندگان را
- ۵۱۵ رسیدن آن عاشق به معشوق خویش چون دست از جان خود بکشست
- ۵۱۵ صفت آن مسجد که عاشق کُش بود و آن عاشق مرگ جوی لایبالی
- ۵۱۶ مهمان آمدن در آن مسجد
- ۵۱۶ ملامت کردن اهل مسجد آن مهمان عاشق را از شب خفتن
- ۵۱۷ جواب گفتن عاشق عاذلان را
- ۵۱۷ عشق جالینوس بر این حیات دنیا بود
- ۵۱۹ دیگر باره ملامت کردن اهل مسجد مهمان را
- ۵۲۰ گفتن شیطان قریش را که به جنگ احمد آییند

- مکرر کردن عاذلان پند را بر آن مهمان آن مسجد مهمان‌کش ۵۲۲
- جواب گفتن مهمان ایشان را و مثل آوردن ۵۲۲
- تمثیل گریختن مؤمن و بی‌صبری او در بلا به اضطراب و بیقراری ۵۲۵
- تمثیل صابر شدن مؤمن چون بر سر و خیر بلا واقف شود ۵۲۷
- عذر گفتن کدبانو با نخود و حکمت در جوش داشتن ۵۲۷
- باقی قصه مهمان آن مسجد مهمان‌کش و ثبات و صدق او ۵۲۷
- ذکر خیال بد اندیشیدن قاصر فهمان ۵۲۸
- تفسیر این خبر مصطفی علیه‌السلام که لِلْقُرْآنِ ظَهْرٌ وَ بَطْنٌ ۵۲۹
- بیان آنکه رقتن انبیا و اولیا علیهم‌السلام به کوهها و غارها ۵۲۹
- سبب عصای اولیا و صورت کلام اولیا به صورت عصای موسی ۵۳۰
- تفسیر جبالِ اَوْبَى مَعَهُ وَ الطَّيْرِ ۵۳۰
- سبب طعنه در مثنوی از قصور فهم خود ۵۳۱
- مثل من در میان کوزه اسب از آب خوردن ۵۳۱
- بقیه ذکر آن مهمان مسجد مهمان‌کش ۵۳۲
- تفسیر آیت اَخْلَبَ عَدْنُكَ فَتَلَّكَ وَ رَجَّلَكَ ۵۳۲
- رسیدن بانگ طلسمی به شب مهمان مسجد را ۵۳۳
- ملاقات آن عاشق با سدر حسن ۵۳۴
- جذب هر عنصری جنس خود را که در ترکیب آدمی ۵۳۶
- منجذب شدن جان نیز به عالم اروا و تقاضای او و میل او ۵۳۷
- فسخ عزایم و نقضها جهت با خبر کردن آدمی را ۵۳۸
- نظر کردن پیغامبر علیه‌السلام به اسیران و تسلیم کردن ۵۳۹
- تفسیر این آیت که اِنْ تَسْتَفْتِحُوا فَقَدْ جَاءَكُمُ النَّصْحُ مِنَ اللَّهِ ۵۳۹
- سر آنکه بی‌مراد بازگشتن رسول علیه‌السلام از حقیقت حق تعالی ۵۴۰
- تفسیر این خبر که مصطفی علیه‌السلام فرمود لا تَفْضُلُونِ ۵۴۱
- آگاه شدن پیغامبر علیه‌السلام از طعن ایشان بر شامت ۵۴۱
- بیان آنکه طاغی در عین قاهری مقهور است ۵۴۳
- جذب معشوق عاشق را مِنْ حَيْثُ لَا يَعْلَمُهُ الْعَاشِقُ ۵۴۳
- دادخواستن پشه از باد به حضرت سلیمان علیه‌السلام ۵۴۵
- امر کردن سلیمان علیه‌السلام پشه متظلم را ۵۴۶
- نواختن معشوق عاشق بیهوش را تا به هوش باز آید ۵۴۷
- با خویش آمدن عاشق بیهوش و روی آوردن به ثنا و شکر معشوق ۵۴۸
- حکایت عاشقی دراز هجرانی و بسیار امتحانی ۵۵۰
- یافتن عاشق معشوق را و بیان آنکه جوینده یابنده بود ۵۵۱